

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจโดยใช้เทคนิคการสังเกตและการสัมภาษณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษาพฤติกรรมของครูในการปลูกฝังจริยธรรมให้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

ประชากรและตัวอย่างประชากร

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นครูผู้สอนในกลุ่มวิชาทักษะ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต กลุ่มภาระงานและพื้นฐานอาชีพ และกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ในปีการศึกษา 2540 จากกลุ่มโรงเรียน 5 กลุ่มโรงเรียน จำนวน 37 โรงเรียน เป็นจำนวนครูผู้สอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทั้งหมด 148 คน

ตัวอย่างประชากร

1. ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการสังเกตการสอน เป็นครูผู้สอนในกลุ่มวิชาทักษะ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต กลุ่มภาระงานและพื้นฐานอาชีพ และกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2540 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 20 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) โดยมีขั้นตอนดังนี้

1.1 นำรายชื่อโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานครที่เปิดสอนถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีทั้งสิ้นจำนวน 37 โรงเรียน โดยแบ่งเป็น 5 กลุ่มโรงเรียนตามการแบ่งกลุ่มของสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร คือ กลุ่มทวารวดี กลุ่มโยธยา กลุ่มสุโขทัย กลุ่มกรุงธน และกลุ่มรัตนโกสินทร์ ในแต่ละกลุ่มมีโรงเรียน 7-8 โรงเรียน สุ่มตัวอย่างกลุ่มละ 1 โรงเรียนแล้วใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับสลาก ได้โรงเรียนที่จะศึกษาทั้งหมด 5 โรงเรียน

1.2 สุ่มเลือกครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากรจากข้อ 1.1 โดยวิธีการจับสลากเลือกครูที่สอนประจำวิชาในกลุ่มทักษะ (ภาษาไทย) กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต กลุ่มภาระงานและพื้นฐานอาชีพ (งานบ้าน) และกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย (จริยศึกษา) มากกลุ่มละ 1 คนของแต่ละโรงเรียน ซึ่งจะได้โรงเรียนละ 4 คน รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งหมด 20 คน ดังรายละเอียดในตารางต่อไป

ตารางที่ 1 จำนวนโรงเรียนและครูที่เป็นตัวอย่างประชากร จำแนกตามกลุ่มโรงเรียน

กลุ่มโรงเรียน	จำนวนโรงเรียน (ร.ร.)	จำนวนโรงเรียนที่สุ่มมา (ร.ร.)	ตัวอย่างครูโรงเรียนละ 4 คน (คน)
ทวารวดี	7	1	4
อโยธยา	7	1	4
สุโขทัย	8	1	4
กรุงธน	8	1	4
รัตนโกสินทร์	7	1	4
รวม	37	6	20

(ดูรายละเอียดในภาคผนวก ข)

2. ตัวอย่างประชากรที่ในการสัมภาษณ์เป็นครูผู้สอนในข้อ 1.2 ที่ผู้วิจัยสังเกตการสอนในห้องเรียน จำนวน 20 คน ซึ่งผู้วิจัยจะสัมภาษณ์ครูที่ถูกสังเกตอีกครั้งหนึ่งเพื่อให้ได้ข้อมูลเพิ่มเติมที่เที่ยงตรง และเชื่อถือได้ยิ่งขึ้น เกี่ยวกับพฤติกรรมของครูในการปลูกฝังจริยธรรมให้แก่ นักเรียนที่ไม่สามารถสังเกตได้จากแบบสังเกต

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 2 ฉบับ ดังนี้คือ

ฉบับที่ 1 แบบสังเกตการสอน เป็นแบบสังเกตที่มีโครงสร้างใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของครูในการปลูกฝังจริยธรรมให้แก่ นักเรียนในชั้นเรียน ซึ่งสังเกตจริยธรรมที่ครูปลูกฝังให้แก่ นักเรียน 5 ประการแบ่งเป็น 6 ตอน แต่ละตอน มี 4 ด้านคือ การแสดงตนเป็นแบบอย่าง การจัดโอกาสในการฝึกพฤติกรรมให้แก่ นักเรียน การติดตามการปฏิบัติตนของนักเรียน และการเสริมแรง แบบบันทึกการสังเกตมี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้น เป็นข้อมูลเกี่ยวกับชื่อโรงเรียน ชื่อครูผู้สอน ระดับชั้น วัน เดือน ปี เวลา และวิชาที่สอนในวันสังเกต ลักษณะของแบบบันทึกการสังเกตเป็นแบบเติมข้อความ

ตอนที่ 2 สถานภาพของครู เป็นข้อมูลเกี่ยวกับ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา
ประสบการณ์ในการสอน ลักษณะของแบบบันทึกเป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการปลูกฝังจริยธรรม เป็นข้อมูลเกี่ยวกับ
พฤติกรรมของครูในการปลูกฝังจริยธรรมให้นักเรียนในห้องเรียน ในด้านการแสดงตนเป็นแบบอย่าง การจัด
โอกาสในการฝึกพฤติกรรมให้นักเรียน การติดตามการปฏิบัติตนของนักเรียน และการเสริมแรง ลักษณะของ
แบบบันทึกการสังเกตเป็นแบบสำรวจรายการและแบบปลายเปิด

ฉบับที่ 2 แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างโดยใช้คำถามปลายเปิดให้สัมภาษณ์
ครูที่ถูกสังเกตอีกครั้งหนึ่งเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการจัดกิจกรรมเพื่อปลูกฝังจริยธรรม ที่นอกเหนือ
จากการสังเกตในห้องเรียน จึงใช้วิธีการสัมภาษณ์เพื่อตรวจสอบและเพื่อให้ได้ข้อมูลเพิ่มเติมที่เที่ยงตรง และ
เชื่อถือได้ยิ่งขึ้น ในด้านการแสดงตนเป็นแบบอย่าง การจัดโอกาสในการฝึกพฤติกรรมให้นักเรียน การ
ติดตามการปฏิบัติตนของนักเรียน และการเสริมแรง แบบสัมภาษณ์แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้น เป็นข้อมูลเกี่ยวกับ ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ ชื่อโรงเรียน วัน
เดือน ปี เวลา สถานที่ที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ลักษณะของแบบสัมภาษณ์เป็นแบบเติมข้อความ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของครูในการปลูกฝังจริยธรรมให้นักเรียนที่
เพิ่มเติมจากการสังเกตได้ในห้องเรียน ได้แก่ การแสดงตนเป็นแบบอย่าง การจัดโอกาสในการฝึกพฤติกรรมให้
แก่นักเรียน การติดตามการปฏิบัติตนของนักเรียน และการเสริมแรง ลักษณะของแบบสัมภาษณ์เป็นแบบ
ปลายเปิด

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ฉบับที่ 1 แบบสังเกตการสอน แบบสังเกตพฤติกรรมการสอนของครูในการปลูกฝังจริยธรรมให้
แก่นักเรียน มีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้คือ

1. ขั้นตอนเตรียมการ

1.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา บทความ งานวิจัยทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษที่เกี่ยวข้องกับ
การจัดกิจกรรมเพื่อปลูกฝังจริยธรรม การปลูกฝังจริยธรรม รวมทั้งสภาพปัญหาของการจัดกิจกรรมเพื่อปลูก
ฝังจริยธรรมให้นักเรียน

1.2 เลือกจริยธรรม 5 ประการจาก 13 ประการในหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช
2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) โดยเลือกจริยธรรมที่มีความชัดเจนไม่ครอบคลุมจริยธรรมข้ออื่นๆ เป็น

จริยธรรมที่จำเป็นสำหรับการอยู่ร่วมกันในสังคม และสามารถสังเกตเห็นได้ชัดเจนจากการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนในห้องเรียน ศึกษาลักษณะที่แสดงถึงพฤติกรรมของจริยธรรมแต่ละประการจากเอกสาร หลักสูตร ประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) และเอกสารประกอบหลักสูตร (ดูรายละเอียดในภาคผนวก จ)

1.3 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีการปลูกฝังจริยธรรม จากเอกสาร ตำรา ที่ได้กล่าวเกี่ยวกับ พฤติกรรมของครูในการจัดกิจกรรมเพื่อปลูกฝังจริยธรรมให้แก่นักเรียนในโรงเรียน เช่น แนวคิดของ กิติพันธ์ วุจิกรกุล, สุมน อมรวิวัฒน์, พันธ์ หันนาคินทร์, สงบ ลักษณะ, แรมสมร อยู่สถาพร, ชัยพร วิชาวุธ, ชีระพร อุวรรณโณ, ย่ำไพ สุจริตกุล, ชำเลือง วุฒิจันทร์, สมพงษ์ จิตระดับ, สาโรช บัวศรี, สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต และกรมวิชาการ นำแนวคิดจากที่มีผู้กล่าวไว้มาสังเคราะห์เป็นพฤติกรรมแต่ละด้านที่ครูควร ปฏิบัติเพื่อประสิทธิภาพในการปลูกฝังจริยธรรมให้แก่เรียน กำหนดพฤติกรรมในคุณลักษณะของจริยธรรม ทั้ง 6 ประการตามความหมายที่กำหนดในเอกสาร แผนการสอนหมวดจริยศึกษาระดับชั้น ป. 5-6 โดยกำหนด ให้เป็นพฤติกรรมที่ง่ายและเหมาะสมต่อการสังเกตในระดับชั้นนี้ คำนึงถึงพฤติกรรมที่สำคัญที่เกิดขึ้นในโรงเรียน โดยกำหนดให้เป็นพฤติกรรมของครูในการปลูกฝังจริยธรรมแต่ละด้านให้แก่เรียน (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ฉ)

1.4 ผู้วิจัยเข้าไปสังเกตการสอนและสัมภาษณ์ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ไม่ใช่ตัวอย่าง ประชากร เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสังเกต และแบบสัมภาษณ์พฤติกรรมของครูในการปลูกฝังจริยธรรม ให้แก่นักเรียน

1.5 กำหนดรูปแบบการสังเกตพฤติกรรมการสอนของครูเพื่อปลูกฝังจริยธรรมให้แก่ นักเรียนโดยศึกษาเครื่องมือและวิธีการสังเกตพฤติกรรมการสอนจาก เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้ง ไทยและต่างประเทศ เช่น แบบสังเกตพฤติกรรมของแฟลนเดอร์ส (Flanders) เครื่องมือออกสการ์ทุ (OSCAR II) แบบประเมินสมรรถภาพการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฯลฯ แล้วดัดแปลง เป็นแบบสังเกตพฤติกรรมการสอนของครูในการปลูกฝังจริยธรรมให้แก่เรียน ตามระบบการให้สัญลักษณ์ (Sign System) โดยจัดทำเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ว่าครูได้ "ปฏิบัติ" พฤติกรรมแต่ละข้อที่ กำหนดไว้ในแบบสังเกตพฤติกรรมหรือไม่ โดยไม่คำนึงถึงความถี่ของการปฏิบัติ

2. ขั้นตอนการ

2.1 กำหนดรูปแบบของเครื่องมือ เมื่อได้รูปแบบของเครื่องมือแล้วผู้วิจัยจึงสร้างแบบ สังเกตพฤติกรรมของครูในการปลูกฝังจริยธรรมให้แก่เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนในสังกัด สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้น

ส่วนที่ 2 สถานภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างประชากร

ส่วนที่ 3 พฤติกรรมของครูในการปลูกฝังจริยธรรมให้แก่นักเรียน ซึ่งพฤติกรรมที่จะสังเกตมี 6 ตอนดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 พฤติกรรมของครูในการปลูกฝังจริยธรรมด้านความไม่รู้อให้แก่นักเรียน

ตอนที่ 2 พฤติกรรมของครูในการปลูกฝังจริยธรรมด้านความอดทนให้แก่นักเรียน

ตอนที่ 3 พฤติกรรมของครูในการปลูกฝังจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ให้แก่นักเรียน

ตอนที่ 4 พฤติกรรมของครูในการปลูกฝังจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยให้แก่นักเรียน

ตอนที่ 5 พฤติกรรมของครูในการปลูกฝังจริยธรรมด้านความสามัคคีให้แก่นักเรียน

ในแต่ละตอนของแบบสังเกตพฤติกรรม แบ่งเป็น 3 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 รายการพฤติกรรมของครูในการปลูกฝังจริยธรรมให้แก่ นักเรียน ที่ผู้วิจัยได้กำหนดให้เป็นพฤติกรรมของครูในการปลูกฝังจริยธรรมเป็นแต่ละด้าน โดยกำหนดให้ตรงและครอบคลุมพฤติกรรมที่เกี่ยวกับตอนนั้นๆ และตอนท้ายของแต่ละตอนย่อๆจะระบุชื่อ "อื่นๆ..." ไว้เพื่อให้ผู้สังเกตได้เติมรายการพฤติกรรมที่ครูผู้สอนปฏิบัติ ซึ่งไม่ได้ระบุไว้ในแบบสังเกต

ส่วนที่ 2 ผลการสังเกตพฤติกรรมของครูในการปลูกฝังจริยธรรมให้แก่ นักเรียน ซึ่งผู้วิจัยได้จัดช่องสำหรับบันทึกผลการสังเกตแต่ละครั้งของแต่ละรายการพฤติกรรมไว้ครั้งละ 1 ช่อง ต่อการสังเกต 1 ครั้ง รวมช่องสำหรับบันทึกผลการสังเกตพฤติกรรมของครูในการปลูกฝังจริยธรรม 3 ช่อง โดยมีเกณฑ์การบันทึกการสังเกตพฤติกรรมที่เกิดขึ้นว่าครูปฏิบัติหรือไม่โดยไม่คำนึงถึงความถี่ของการปฏิบัติ

ส่วนที่ 3 เป็นส่วน "หมายเหตุ" ใช้บันทึกพฤติกรรมที่น่าสนใจต่างๆของครู เช่น คำพูด กริยาท่าทาง ฯลฯ

2.2 การหาความตรงของเครื่องมือ

1) นำแบบสังเกตที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาความถูกต้อง ความครอบคลุม และความเหมาะสมของแบบสังเกตแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

2) นำแบบสังเกตที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน (รายชื่อในภาคผนวก ก) ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา ความเหมาะสมหรือความตรงของข้อรายการพฤติกรรมในแต่ละด้านของพฤติกรรม แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

3) นำแบบสังเกตที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับครูผู้สอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนวัดโบสถ์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 3 คน ที่ไม่ใช่ตัวอย่างประชากรที่ศึกษา เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของแบบสังเกตและวิธีการสังเกตแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง

2.3 การทดสอบหาความเที่ยงของการสังเกต

ผู้วิจัยเลือกครูที่มีวุฒิปริญญาตรี และมีประสบการณ์ในการสอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อย่างน้อย 2 ปี จำนวน 1 คนเพื่อเป็นผู้ช่วยในการทดสอบหาความเที่ยงของการสังเกต โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยร่วมกันทำความเข้าใจแบบสังเกตพฤติกรรมที่สร้างขึ้นในแต่ละข้อให้เข้าใจตรงกัน จากนั้นนำไปสังเกตครูผู้สอนในกลุ่มประสบการณ์ต่างๆในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนวัดโบสถ์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานครที่ไม่ใช่โรงเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากร จำนวน 3 ครั้ง แต่ละครั้งบันทึกผลการสังเกตลงในแบบสังเกตพฤติกรรม โดยการบันทึกนี้ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยจะเป็นอิสระจากกัน ไม่มีการปรึกษาพูดคุยกันระหว่างการสังเกต การบันทึกจะจดบันทึกเฉพาะรายการพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในห้องเรียนตามรายการที่กำหนดไว้ในแบบสังเกต โดยไม่คำนึงถึงความถี่ของพฤติกรรม พฤติกรรมใดไม่มีในแบบสังเกตจะบันทึกลงในช่องอื่นๆ ทำรายการพฤติกรรม นำผลที่ได้มาหาความเที่ยงของการสังเกต ได้ค่าความเที่ยงดังนี้คือ 0.88, 0.89, 0.90 ซึ่งค่าความเที่ยงที่ยอมรับได้ไม่ควรต่ำกว่า 0.85 (เชิดศักดิ์ โฆวสินธุ์, 2522)

ฉบับที่ 2 แบบสัมภาษณ์ แบบสัมภาษณ์ใช้ในการสัมภาษณ์ครูที่ถูกสังเกตอีกครั้งหนึ่งเพื่อให้ได้ข้อมูลเพิ่มเติมและเชื่อถือยิ่งขึ้น เกี่ยวกับพฤติกรรมของครูในการปลูกฝังจริยธรรมให้แก่นักเรียนที่ไม่สามารถสังเกตได้จากแบบสังเกต มีขั้นตอนในการสร้างแบบสัมภาษณ์ ดังนี้คือ

1. นำรายการพฤติกรรมจากแบบสังเกตการสอนในทุกๆด้าน มาดัดแปลงเป็นแบบสัมภาษณ์ โดยให้สอดคล้องกับแบบสังเกตการสอนเพื่อให้ได้ข้อมูลเพิ่มเติมพฤติกรรมที่ไม่สามารถสังเกตได้จากในห้องเรียน แล้วสร้างแบบสัมภาษณ์ตามรายการพฤติกรรมเหล่านั้น

2. นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน (ชุดเดิมที่ตรวจแบบสังเกต) ตรวจสอบภาษาที่ใช้ การสื่อความหมายของข้อความ และความเหมาะสมของแบบสัมภาษณ์ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

3. นำแบบสัมภาษณ์ที่แก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 3 ท่านที่ไม่ใช่ตัวอย่างประชากรของการวิจัย เพื่อหาความเหมาะสมของภาษาและวิธีการสัมภาษณ์ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง พร้อมทั้งจัดทำเป็นเครื่องมือที่สมบูรณ์ต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยทำหน้าที่ขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อนำหนังสือขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เพื่อให้สำนักงาน

การประถมศึกษากรุงเทพมหานครออกหนังสือถึงผู้บริหารโรงเรียน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยนำหนังสือจากสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานครไปติดต่อกับโรงเรียนด้วยตนเอง เพื่อขอความร่วมมือในการสังเกตพฤติกรรมการสอนของกลุ่มตัวอย่างประชากร โดยเข้าพบผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการโรงเรียน ครูผู้เป็นหัวหน้าสายชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และครูผู้สอนในกลุ่มประสบการณ์ต่างๆ เพื่อขออนุญาตเข้าไปสังเกตพฤติกรรมการสอน และสัมภาษณ์ เพื่อรวบรวมตารางสอนและจัดตารางการสังเกตการสอนและสัมภาษณ์

3. ผู้วิจัยแจ้งตารางการสังเกตการสอนให้ครูผู้สอนทราบล่วงหน้า เพื่อให้การสังเกตการสอนเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

4. ผู้วิจัยเข้าไปสังเกตการสอนจริงในห้องเรียนขณะที่ครูทำการสอนปกติ โดยผู้วิจัยจะอยู่ในห้องเรียนและสังเกตพฤติกรรมตลอดเวลา ไม่ทำการรบกวนหรือกระทบกระเทือนต่อการสอนของผู้สอน การสังเกตตัวอย่างประชากรคือ ครูที่สอนกลุ่มทักษะ (ภาษาไทย) กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต กลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ (งานบ้าน) และกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย (จริยศึกษา) ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่สุ่มมาจำนวน 5 โรงเรียน โรงเรียนละ 4 คน รวมจำนวนครูผู้สอนทั้งหมด 20 คน โดยจะสังเกตการสอนคนละ 3 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที รวมการสังเกตการสอนทั้งสิ้น 60 ครั้ง ในการสังเกตการสอนของครูผู้สอนแต่ละคนจะทิ้งระยะห่างของการสังเกตอย่างน้อย 1 สัปดาห์ ทั้งนี้ผู้วิจัยทำแบบสังเกตการปลูกฝังจริยธรรมของครู โดยให้รายการที่สังเกตในแต่ละชั้นตอนอยู่ในแผ่นเดียวกัน เพื่อความสะดวกและความถูกต้องในการบันทึกพฤติกรรม

5. การบันทึกข้อมูล ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมที่เกิดขึ้นตามแบบสังเกตพฤติกรรมที่กำหนดไว้ โดยไม่คำนึงถึงความถี่ของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในแต่ละครั้งที่เข้าสังเกต แต่จะบันทึกว่าครูได้ปฏิบัติพฤติกรรมหรือไม่เท่านั้น คือ ในระหว่างการสังเกตการสอน 1 ครั้ง ไม่ว่าจะเกิดพฤติกรรมตามที่กำหนดรายการใดก็ตาม ผู้สังเกตจะทำเครื่องหมาย / ลงในช่องครั้งที่สังเกตได้เพียง 1 เครื่องหมายเท่านั้น ในการสังเกตพฤติกรรมที่ครูปฏิบัติแต่ไม่มีรายการตรวจสอบกำหนดไว้ในแบบสังเกตพฤติกรรม ผู้สังเกตจะเป็นผู้บันทึกพฤติกรรมที่ครูปฏิบัติลงในช่อง "อื่นๆ..." ที่จัดเตรียมไว้ในแบบสังเกต

6. ผู้วิจัยจะทำการสัมภาษณ์ครูที่ถูกสังเกตอีกครั้ง ในเรื่องเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเพื่อปลูกฝังจริยธรรมให้แก่นักเรียน ครูที่ให้สัมภาษณ์มีจำนวน 20 คน โดยจะสัมภาษณ์ครูผู้สอนคนละประมาณ 30 นาที

ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2540 ตั้งแต่วันที่ 30 มิถุนายน 2540 ถึงวันที่ 8 สิงหาคม 2540 รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 6 สัปดาห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. แบบสังเกต

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ผู้วิจัยบันทึกเฉพาะเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น โดยไม่นับความถี่ของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละครั้งที่เข้าสังเกต โดยกระทำดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างประชากร วิเคราะห์ข้อมูลโดยการนำมาแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 พฤติกรรมของครูในการปลูกฝังจริยธรรมให้นักเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ และคำนวณหาค่าร้อยละของครูผู้สอนกลุ่มประสบการณ์ต่างๆ ที่เป็นตัวอย่างประชากรที่มีพฤติกรรมในการปลูกฝังจริยธรรมให้นักเรียนในแต่ละรายการพฤติกรรม แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

2. แบบสัมภาษณ์

วิเคราะห์ข้อมูลโดยการรวบรวมคำตอบ หาคความถี่และค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สูตรคำนวณหาค่าร้อยละ

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนครูที่มีพฤติกรรม}}{\text{จำนวนครูทั้งหมด}} \times 100$$

(ประคอง การณสูตร, 2527)

สถาบันวิจัยข้อมูล
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำนวณหาค่าความเที่ยงของการสังเกตด้วยค่าสัมประสิทธิ์ของสก็อต (Scott's Coefficient) อ้างอิง
ใน เซิตต์กัตต์ ไชวาลินธุ์ (2522)

$$R = \frac{Po - Pe}{1.00 - Pe}$$

R	หมายถึง	ค่าความเที่ยงของการสังเกต
Po	หมายถึง	อัตราส่วนของความน่าจะเป็นของการสังเกตได้ตรงกัน ของผู้สังเกต 2 คน หาได้จากผลต่างระหว่าง 1.00 และ ค่าผลรวมของความแตกต่างระหว่างจำนวนร้อยละของ พฤติกรรมที่ได้จากการสังเกตของผู้สังเกตทั้ง 2 คน
Pe	หมายถึง	อัตราส่วนของความน่าจะเป็นของการสังเกตพฤติกรรม ได้ตรงกันที่เกิดขึ้นโดยบังเอิญ หาได้จากผลบวกของ กำลังสองของค่าสัดส่วนความถี่ของพฤติกรรมที่มีจำนวน สูงสุดกับค่าความถี่ของพฤติกรรมที่มีจำนวนมากรองลงมา โดยเลือกจากผลการสังเกตของคนใดคนหนึ่งก็ได้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย